

Inventering av Katrineholms kommuns markinnehav med avseende på entomologiskt intressanta lokaler.

Här följer ett kortare sammandrag av en inventering som gjordes under juli - augusti 1993 på uppdrag av Katrineholms kommun. Undersökningen ingick i arbetet med att ta fram ett forslag till naturvårdsprogram för kommunen och i arbetet med detta program har det ingått att göra inventeringar av naturvärden på den kommunägda marken.

Genomförande

I mitt uppdrag ingick att hitta områden som kan inneha värden för den lägre faunan. Detta brukar ofta innebära konstaterande av hotade arter vilket dock kräver enorma insatser inom ett så stort område som detta. Av just denna nämnda anledning så konstaterades att det som var viktigast och möjligen lättast genomförbara var att hitta biotoper/områden i vilka det med stor sannolikhet finns värden när det gäller den lägre faunan (dvs områden att göra fördjupade inventeringar i). Utifrån gällande skogsvårdsplaner, ädellövskogsinventeringen Svedlindh 1985 osv så valdes de områden ut som sedan skulle besökas i första hand. I slutändan visade sig att i stort sätt hela markinnehavet genomgåtts så när som på en del smärre områden (trivialskog, vissa parkområden och mindre områden i anslutning till Valla och Sköldinge).

Speciella hänsyn i tätortsnära skog

Tillgång till vackra skogsområden med höga naturvärden är för de flesta en nödvändighet. Tyvärr är det så att det i många fall är många intressen som hamnar i konflikt när det gäller olika områdens skötsel. Enligt en del (allmänheten) så ska en skog vara av "Bauer-typ" enligt andra mer öppen och ljus av denna anledning finns många hänsyn att ta när det gäller skötseln. Om man tar sig utanför det mest frekventa området dvs 500 m från närmaste bebyggelse så bör man tolerera tex ett ökat inslag av torr ved, slutnare partier osv. Inom nämnda område måste hänsyn tas till att många människor vill ha öppnare skog och att många irriteras av lågor, buskar, nedhängande grenar som "hindrar" dem från att ströva fritt. Många är också rädda för vad buskar och annat kan dölja vilket inneburit i de flesta fall en "parkskötsel" av de områdena som finns närmast bebyggelsen. Det är bla dessa hänsyn man måste väga in när det gäller bedömning/skötsel av just dessa områden. Tillkommer gör också de etiska aspekterna där skönhetsvärde och variation i biotoper är viktig.

Skötsel m.m.

Rapporten behandlar utöver områdesbeskrivningar även beskrivningar av den lägre faunas spridningsförmåga och återkolonisation. Även olika parametrars betydelse för faunans utveckling behandlas i ett kapitel. Mera utrymme har också givits diskussioner om skogsskötsel och skogsvårdslagens §21. Det finns även en översikt över hotade arter inom de flesta ordningar medtagen. Det hela avslutas med en artlista över påträffade arter som hittats under de promenader som gjorts i områdena. Det bör tilläggas att inga riktade undersökningar av enskilda objekt har genomförts. De fynd som gjorts har gjorts dagtid under snabba genomvandringar av skogsmarken. Nattfångst har genomförts vid ett tillfälle.

Inventeringsrapporten riktar sig till politiker och tjänstemän inom kommunen och nivån är lagd så att dessa ska få större insikt och därmed förståelse för den lägre faunan. Viktigt är att

just dessa tillämpar försiktighetsprincipen och förstår att undersökningar av just denna karaktär är tidskrävande men nödvändiga.

Resultat

Att finna områden av riks-/regionalt skyddsvärde var knappast väntat men av mera lokal karaktär där mer eller mindre sällsynta biotoper ingår hittades dock.

Under inventeringen konstaterades flera områden med höga kvalitéer där man kan förvänta sig både smått och gott. Vidare hittades också flera områden med intressanta möjligheter till höjning/skapande av befintliga värden.

Kriterier

Områdena har klassats efter tre kriterier:

klass I områden med värden av regionalt intresse

Här ingår biotoper som är sällsynta inom vår region och som kan förväntas innehålla flera rödlistade arter.

klass II områden med värden av kommunalt intresse

Dessa områden innehar värden av mera lokal karaktär tex gamla inägomarker, alkärr, mossar

klass III områden med övriga intressanta kvalitéer

Här återfinns övriga ängsmarker, mindre områden med vindfällan, enstaka träd osv.

Högsta skyddsvärde har klass 1.

Några funna klass I områden:

A: Tornskogen, Näsnaren.

Närmast att betrakta som naturskog. Här finns många grova träd och gott om lågor i olika utvecklingsstadier och med detta vedsvampar av många olika slag som gör området till ett av de mest intressanta i Katrineholms kommun. Här finns säkerligen många hotade vedskalbaggar och det finns sannolikt hotade arter ur flera andra familjer också. Här bör man genomföra inventeringar av tex skalbaggar och fjärilar. Området är ett bra objekt att göra ett kommunalt reservat av.

B: Ängsmark, Karlslund.

Värdefull ängsmark med mycket höga kvalitéer främst botaniska. Här kan man finna flera hävdknutna arter tex fältgentiana. Av insekter finns här en typisk artrik ängsmarksfauna , undersökningar av tex småfjärilsfaunan kan säkert ge flera intressanta arter.

C: Gersnäs.

Östra delen består av en betad ekhagmark med några riktigt grova lindar. Tyvärr så har gödsling i hagen förstört örtfloran, men de grova träden utgör ändå en mycket värdefullt substrat för hotade insekter av flera familjer.

Västra delen utgörs av rödvenäng med flera riktigt grova lindar. Tyvärr har man här till största delen förstört ängen med konstgödsel, men fortfarande finns flera hävdarter i periferin med

bla ormrot, jungfrulin, brudbröd. Här finns bla en småfjäril som normalt är knuten till torrängar/backar med en rätt lokal utbredning i inre Sörmland *Pyrausta despicata*. Lindarna är mycket intressanta för hotade vedinsekter och dessutom finns i området även grov rönn och flera vackra häggar.

D: Djulönäs naturområde.

Området ligger till största delen utanför kommunens mark. Ett mycket intressant entomologiskt som botaniskt. I de mindre bäckkravinema och på översilningsmarken finns säkert flera intressanta hotade molusker. Området bör inventeras med inriktning på insekter och molusker! Många grova träd, riktigt grova hässlen lovar flera hotade arter. Grov asp är ett av de trädslag som hyser flest hotade arter av vedinsekter. Gott om död ved/vedsvampar och grova lågor. Ett av de mest intressanta områden i kommunen. Ett utmärkt objekt som kommunalt reservat!

Några funna klass II områden

E: Genne.

Ett område med en mycket värdefull blandning av olika ädla lövträd, men tyvärr alltför rationellt skött men här finns en god möjlighet till att skapa ett mera sammanhängande ädellövskogsområde. I västra delen finns gott om medelgrova lövträd bla asp och björk med stort inslag av ädellöv. På moränholmen i Storängens mitt finns flera grova solexponerade ekar. Södra delen består av en ängsekskog med medelgrova ekar och enstaka lindar samt några grova aspar. Här finns också ett mindre parti med riktigt grova granar. Området har troligen varit mer öppet förr att döma av åldersfördelningen på träden. Moluskinventering skulle ge besked om detta. Området är numera röjt på ett tilltalande sätt, men tyvärr saknas död solexponerad ved. Området som helhet intressant för insekter och molluskinventeringar. Norr om Lillsjön finns en vacker lindbacke med gott om solexponerad lind. Totalt sett är området att anse som ett mycket intressant objekt. Ädla lövträd och stor variation i trädslag, ålder, biotoper gör att det säkert finns ett stort antal insektsarter såväl hotade som triviala.

F: Djulönäset

Område som i sin helhet är mycket intressant ur entomologiskt perspektiv. Stora solexponerade lindar, inslag av ask, ek, mycket skogstry, tibast samt nästrot. Här finns en stor variation i såväl floran som faunan. Tyvärr (som vanligt) så har en del röjts för att gynna den gran som planterats, men om man nu tar sitt förnuft till fånga så kan man ta bort granen och ändå på sikt få ett fantastiskt vackert ädellövskogsområde.

G: Alkärr med ask

Ett mindre alkärr med omgivande lövskog med stort ädellövinslag. Kärrret är intressant främst för sitt askslyinslag vilket är ovanligt hos oss.

Kopior av rapporten erhålles från miljöförvaltningen i Katrineholms kommun eller från författaren.

Jukka Väyrynen

